

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВЪСТНИКЪ.

Година 1.

ЦАРИГРАДЪ, ПЕТЪКЪ, АВГУСТЪ 13, 1876.

Брой 33.

Годишница ся издава всякой Петѣкъ. Цѣна-та за едни години е едно бѣло меджидіе и половина, а за шесть мѣсеца три четвърти отъ бѣло меджидіе. Спомоществованіа-та трѣбва всякога да сѣ прѣдплащени и да сѣ испращатъ въ полицѣ, въ групи или въ почтенскы милбры (пулове) Турскы, Иѣмскы, Прускы, Русскы или Французскы, на Редакторѣ-то у Американъ Ханъ въ Цариградѣ.

ЕСТЕСТВЕННЫ-ТЪ НАУКИ ОПРО-
ВЕРГАВАТЪ ЛИ БИБЛІИ-ТЪ?

4

Въ минхлѣй-тъ си брой показамы
не е лесно да ся тълкува Библия-та
въ сегашный-тъ брой ще пока-
же че и естество-то (или по-право
оправданъ — вещественный-тъ свѣтъ)
сѣ тълкува лесно. Това е явно отъ
сѣдующы-тъ причины:

1. Естество-то мѣчно сѣ тълкува
щото то е много обширно. Колко мѣ-
о е за зоологъ-тъ да изучи всичко
около 300,000 разны вида живот-
или за ботаникъ-тъ да изучи вси-
около 250,000 вида растенія, или за
Историкъ-тъ да изучи всичко за мил-
лионы и билліоны небесны тѣла. Есте-
ствопытатели-тъ сѣ събрали грама-
ды знанія за вещественный-тъ свѣтъ,
имѣ остава още повече да сѣ на-
появятъ за него. Тѣ сѣ направили много
открытія, но има още повече да сѣ
откриватъ. Знаніе-то имѣ за веществен-
ный-тъ свѣтъ е несъвършено, и сѣ-
дователно тѣхно-то тълкованіе на не-
го трѣбва да е такожде несъвършено.
Тѣ сѣ научаватъ нѣкои явленія и мѣчатъ
да ги тълкуватъ, т.е. тѣ съставятъ
нѣкои теоріи за тѣхъ. По-насетнѣ тѣ
откриватъ повече явленія или фактове,
тогава тѣ често сѣ принуждаватъ да
измѣняватъ прѣвѣ-тъ си теоріи тѣмъ
щото да може тя да излѣзе съгласна
съ най-новы-тъ имѣ изслѣдованія.

2. Естество-то мѣчно сѣ тълкува
защото то съдържа нѣща, отъ които
нѣкои сѣ толкова отдалечени и други
толкова дребны, щото тѣ не могатъ
да сѣ видятъ съ просто око. Колко
мѣчно е да сѣ опрѣдѣли какъ сѣ о-
бразува свѣтове-тъ, които сѣ мил-
лиони часове далечъ отъ насъ! Колко
мѣчно е да сѣ опрѣдѣли происхожде-
ніе-то на животинкы толкова малкы,
щото хляды отъ тѣхъ могатъ да сѣ-
существовать само въ едни капкы водѣ!

3. Тълкованіе-то на естество-то е
трудно, защото то изисква едно по-
знаніе не само на настояще-то, но и
на минхлѣ-то състояніе на веществен-
ный-тъ свѣтъ; и колко мѣчно е за
геологъ-тъ да опрѣдѣли точно вѣме-
то и редъ-тъ на събитія-та, които сѣ
случили, може бы, прѣди миллионы
години, и за които нѣма други свѣдѣ-
нія освѣмъ недостаточны-тъ бѣлѣзы,
които сѣ намиратъ въ разны-тъ слоеве
на земѣ-тъ.

4. Естество-то мѣчно сѣ тълкува
защото и то има свои-тъ си чудеса.
Нѣкои отъ силы-тъ му, като электри-
чество-то и гальанизмъ-тъ, сѣ толкова
тънки (деликатны), щото нѣтъ не мо-
жетъ вынѣжы да издиримъ дѣйствія-та
имѣ; а други, като жизнены-тъ силы,
сѣ толкова таинственны, щото не мо-
жетъ да изяснимъ дѣйствія-та имѣ.

5. Както е мѣчно за богословцы-тъ

попѣкога да тълкуватъ право Библию-
тъ по причинѣ на прѣдубѣжденія-та
си, така попѣкога е мѣчно и за есте-
ствопытатели-тъ да тълкуватъ право
естество-то, защото и тѣ имѣтъ нѣкои
прѣдубѣжденія. Тѣ вси-тъ имѣтъ
свои-тъ си мнѣнія и теоріи за веще-
ственный-тъ свѣтъ, и сѣ наклонни да
го тълкуватъ така, щото да сѣ потвър-
дятъ теоріи-тъ имѣ. Тѣ може да не
желаютъ да измамятъ нищо себе си ни-
то други-тъ, но твърдѣ е явно че тѣ
не могатъ вынѣжы да сѣ освободятъ
отъ свои-тъ си прѣдубѣжденія, и така
често тълкуватъ криво естество-то.

Прочее, не е чудно че естество-
пытатели-тъ често сѣ събръкали, когато
сѣ тълкували вещественный-тъ свѣтъ.
Тѣ, нанетнѣ, сѣ правили по-много и
по-голымы погрѣшки когато сѣ тълку-
вали естество-то, отъ колкото бого-
словци-тъ, когато сѣ тълкували Библию-
тъ. Ако нѣкой прочете едни исторіи
на естественны-тъ науки, той ще сѣ
почуди на голѣмо-то число теоріи, кон-
то сѣ сѣ приимали нѣкогашъ за вѣро-
ятны, но които, сѣдѣ по-съвършенны
изслѣдованія, сѣ сѣ отхвърлили за не-
истинны. Казва сѣ отъ вѣрно мѣсто че
Френскій-тъ Инститютъ въ 1806 из-
бралъ повече отъ 80 различни геоло-
гическы теоріи; а отъ тѣзи 80 теоріи
ни една не сѣ приима днесъ за правѣ.
Естественны-тъ науки на едни вѣкъ
обыкновенно отхвърлятъ повечето отъ
теоріи-тъ на прѣдидущий-тъ му вѣкъ.
Естествопытатели-тъ на 19-ый вѣкъ
отхвърлятъ твърдѣ много отъ научны-
тъ теоріи на 18-ый вѣкъ, и отъ дѣ мо-
жетъ да сѣ увѣримъ че естествопы-
татели-тъ на 20-ый вѣкъ не ще от-
хвърлятъ твърдѣ много отъ теоріи-тъ
на 19-ый вѣкъ?

Явно е че Библия-та не може да сѣ
съгласува съ вси-тъ научны теоріи
на вси-тъ вѣкове. Ако тя бѣше сѣ
съгласувала съ вси-тъ научны теоріи
на 18-ый вѣкъ, то тя не бы мог-
ла да сѣ съгласи съ вси-тъ теоріи
на 19-ый вѣкъ; и ако бы да сѣ съгласи
съ вси-тъ теоріи на 19-ый вѣкъ,
то никакъ не е за вѣрваніе че тя ще сѣ
съгласи съ вси-тъ теоріи на 20-ый
вѣкъ.

Явно е още и отъ противурѣчущы-тъ
теоріи на днешны-тъ научны мѣжѣ че ес-
тествопытатели-тъ често заблуждаватъ
когато тълкуватъ естество-то. Онѣзи,
които мыслятъ че вси-тъ профессо-
ри на естественны-тъ науки сѣ на
едно мнѣніе върху вси-тъ научны
прѣдмѣты, много събръкатъ; тѣзи на-
учны мѣжѣ много сѣ различаватъ едни
отъ други, даже върху такыя важны
и основны въпросы, като какво нѣщо
е вещество и какво нѣщо е сила. Да
земемъ едни другъ примѣръ: Едни
классъ научны мѣжѣ, като Дарвинъ и
Бюхнеръ, утвърдяватъ въ имѣ-то на

естественны-тъ науки че вси-тъ
растенія, животны и чловѣци сѣ про-
излѣзли, чрѣзъ развитіе-то посредствомъ
естественны законы, отъ сѣмій-тъ
первобытенъ зародилъ или отъ перво-
началнѣ-тъ животинкѣ. Другъ едни
классъ научны мѣжѣ, единакво учени и
отлични, като Агасизъ, Добсънъ, Мил-
леръ, Кювие, Кости и др. утвърдяватъ,
и тѣ въ имѣ-то на естественны-тъ на-
уки, че това е невѣроятно, и че има
много ботаническы, зоологическы и ге-
ологическы доказательства противъ го-
рѣспоменѣ-тъ теоріи. Който отъ тѣ-
зи двѣ теоріи и да е права, явно е че
или единый-тъ классъ, или другий-тъ
классъ отъ онѣзи естествопытатели
трѣбва да е въ заблужденіе. Тѣ не мо-
гутъ и два-та да сѣ правы, и сѣдо-
вателно невѣроятно е за Библию-тъ
да сѣ съгласи и съ два-та.

При това, естествопытатели-тъ че-
сто промѣняватъ свои-тъ си мнѣнія.
На примѣръ, Съръ Карлъ Лиель, едни
отъ най-отличны-тъ геолозы, издалъ
10 изданія на съчиненіе-то си, нарѣче-
но *Начала на Геологій-тъ*, и той самъ
изложилъ въ тѣзи различни изданія
твърдѣ различни научны мнѣнія и теоріи.
Прочее, той трѣбва да е былъ въ
заблужденіе въ нѣкои отъ тѣзи свои
противны една на други теоріи.

Нѣкои може да ны попытатъ да ли
искамы да кажемъ че никакво здраво
познаніе не може да сѣ придобие чрѣзъ
изслѣдованія-та на естествопытате-
ли-тъ? Не, никакъ. Отъ тѣхъ сѣ сѣ
придобили доста много познанія за ве-
щественный-тъ свѣтъ, които сѣ под-
твърдены отъ толкова много доказате-
ства, щото нѣма вече съмнѣніе за то-
чность-тъ имѣ. Такыя фактове сѣ при-
матъ за истинны отъ вси-тъ научны
мѣжѣ. Тѣ вси-тъ единоголасно у-
твърдяватъ: *«Това е така; това е
подтверждено;»* това тълкованіе безъ съ-
мнѣніе е право, и нѣтъ вси-тъ го при-
мамы за истинно». И ако такыя пра-
вы тълкованія на вещественный-тъ
свѣтъ, които сѣ поддържаны и под-
твърдены отъ единодушны-тъ убѣжде-
нія на естествопытатели-тъ, опро-
вергають едно право тълкованіе на
Библию-тъ, то тя трѣбва да сѣ отхвър-
ли като неимовѣрно. Може да има, оба-
че, теоріи, които не сѣ поддържываютъ
тѣмъ съ достаточны доказательства, и
които не сѣ прииматъ тѣмъ въобще отъ
вси-тъ естествопытатели, които
да сѣ виждатъ да противорѣчатъ на у-
ченія-та на Библию-тъ; такыя теоріи,
оба-че, не могатъ да опровергають
Библию-тъ, безъ да сѣ докаже че тѣ
сѣ истинно тълкованіе на естество-то
чрѣзъ всеобщо-то имѣ прииманіе отъ
естествопытатели-тъ. По-послѣ ще
разгледамы да ли има нѣкое право тълко-
ваніе на естество-то което опроверга-
ва право-то тълкованіе на Библию-тъ.

ЗАЩО ИМА БОЛКЫ ВЪ СВѢТЪ-ТЪ?

Нѣма почти нищо друго което е по-
общо отъ болкы-тъ. Чловѣкъ сѣ бол-
кы дохожда въ свѣтъ-тъ, съ болкы го
прѣкарва и съ болкы го оставя. Едни
страдать повече, други по-малко, но
нѣма нѣкой който да не страда. Нѣкои
почти постоянно болѣдуютъ отъ лю-
кѣ-тъ дори до гробъ-тъ си. Въ едни
видѣ или другъ болка-та е общо на-
слѣдіе на чловѣци-тъ.

Защо да е тѣмъ? Затова ли направи
Богъ тѣло-то, само да търпи болкы?
Не. Физиологія-та ны учи че въ съ-
ставѣ-тъ нѣма ни единый тѣлесенъ удѣ
който е направенъ нарочно да причи-
нява болкы; но, напротивъ, че вси-тъ
сѣ направени за да служатъ на
чловѣкъ-тъ и да му причиняватъ ра-
дость и наслажденіе.

Но ако Създателъ-тъ не създалъ тѣ-
ло-то нарочно за да търпи болкы, за-
що то страда толкова? За да разби-
рамы това, трѣбва да приедемъ онова,
което е писано въ Слово-то Божіе. Въ
него сѣ учимъ че чловѣкъ е надѣленъ
сѣмствомъ. Богъ е подчинилъ чловѣ-
ческый родъ на такыя болкы, защото
той не е вече такъвъ какъвто Богъ го
направилъ. Чловѣкъ е грѣшенъ и затова
страда. На едни грѣшенъ родъ болкы-
тъ сѣ пріятелы нежели врагове. Какво
щѣше да е слѣдствіе-то, ако да нѣма-
ше никаквы болкы въ този грѣшенъ и
разваленъ свѣтъ? Ако да нѣмаше ни-
каквы страданія отъ гладъ, колко щѣ-
хъ да сѣ умножатъ лѣнны-тъ? Ако
да нѣмаше никаквы страданія отъ пѣн-
ство-то, колко повече щѣхъ да сѣ прѣ-
даватъ на винопійство?

Тѣлесны-тъ болкы сѣ едни отъ най-
добры-тъ защитницы за дѣла-та. Тѣ
скоро сѣ научаватъ да сѣ пазятъ отъ
нѣща-та, които може да ги повредятъ.

Когато тѣло-то ни сѣ повреди нѣ-
що, болкы-тъ, които търпимъ отъ то-
ва, ны принуждаватъ да търсимъ цѣрь.
Повече-то тѣлесны повреди и болѣсти
лесно сѣ лѣкуватъ, когато сѣ гледатъ
съ вѣрѣ и съ искусство. Ако да не у-
сѣмѣхмы болкы отъ повреди-тъ, нѣтъ
не щѣхмы да сѣ грижимъ за цѣрѣ.
И при това, болка-та показва на лѣ-
каръ-тъ кое мѣсто е нездраво и дѣ
трѣбва да сѣ лѣкува. Друго, много отъ
тѣлесны-тъ орѣдія, когато сѣ повре-
дятъ, имѣтъ нужды отъ почивкы; но
въобще чловѣци-тъ не обычатъ да о-
ставятъ работы-тъ си. Болкы-тъ оба-
че, които тѣмъ търпятъ, ги принуждаватъ,
щѣтъ не щѣтъ, да сѣ сирѣтъ отъ работѣ.
Ако чловѣкъ навѣхне нѣкой ставъ на
нозѣ-тъ или рѣцѣ-тъ си, той не може
да употреблява онзи удѣ, и тѣмъ е при-
нуденъ да почива додѣ той сѣ исцѣли.
Ако очи-тъ на нѣкой чловѣкъ сѣ по-
вредятъ, той не може да четѣ или да
пише, защото очи-тъ ще го болятъ; и

тѣй той ще ся принуди да чака додѣтъ оздравѣйтѣ.

Отъ това е явно че ако болки-тѣ и да додѣватъ на тѣло-то и го правятъ да страда, тѣ всѣкога не сѣ непріятелъ на челоѣческо-то благосостояніе, но повече-то пріятелъ на него. Тѣ сѣ вѣрна стража, която прѣдпазва тѣло-то отъ много вредителны пѣща. Тѣ сѣ вѣренъ пріятель, който ни казва да не оставямы тѣло-то си въ небрѣженіе, когато то е слабо или повредено. Тѣ ни казватъ че трѣбва да почивамы, когато има нуждѣ за почивкѣ.

Нека, тогава, да приедемъ болки-тѣ на тѣло-то като единъ небеснъ наредѣнъ, който небесный нн Отецъ е наредилъ, не съ гнѣвъ но съ благодать, и нека ся трудимъ да усвоимъ всички-тѣ добры уроцы, които тѣ ны учатъ.

Има и нравственны причины, защо да ся намѣрватъ болки въ свѣтъ-тѣ, но нѣмамы вѣрме за сега да ги разгледамы.

БИБЛІЯ-ТА.

Ако и да не е нужно да ся прѣпо-рѣчва Слово-то Божіе отъ челоѣцы, пакъ е любопытно да знаемъ мнѣнія-та на нѣкои знамениты законоѣдцы и философы за Библиѣ-тѣ.

Нѣма никоя друга книга, която съдѣржава толкова мѣдры и полезны поученія колкото Библиѣ-та.

Сжрѣ М. Хелл.

Свято-то Писаніе е едно отъ най-голѣмы-тѣ благословенія които Богъ дава на челоѣчески-тѣ сынове. — *Локъ.*

Въ никой вѣкъ на свѣтъ-тѣ не е имало никоя религія или законъ, които да възвышѣтъ челоѣчество-то толкозъ, колкото Библиѣ-та. — *Лордъ Баконъ.*

Една Библиѣ и единъ добръ вѣстиникъ въ всѣхъ кнѣжъ, едно добро училище въ всѣко мѣсто, всички добръ изучаваны и оцѣняваны споредъ достоинство-то си, сѣ главны-тѣ подпорки на добродѣтель-тѣ, на нравственностъ-тѣ и на гражданскѣ-тѣ свободѣ. — *В. Франклинъ.*

Общо-то распространіе на Библиѣ-тѣ е най-добро-то срдѣство което може да образува и да смякчи челоѣчество-то, да очисти и облагороди общественны-тѣ нравы, да туря въ дѣйствія правы-тѣ наставленія на международны и гражданскы законы, да въведе благоразуміе, въздѣржаніе, правдѣ и якость, и да подобри всички-тѣ отношенія на общежителный-тѣ и домашный-тѣ животъ. *Кантъ.*

ХРИСТОСЪ ВЪ ДОМЪ-ТЪ.

Има много Христіани, които желѣйтъ дано да сѣ живѣли въ вѣрме-то когато Господъ нашъ Исусъ Христосъ бѣше на земѣ-тѣ, защото тогава тѣ бы были възможни да го призвать у дома си и лично да ся раговорятъ съ него. И, наистинѣ, всѣкой Христіанинъ щѣше да брой това една голѣмѣ привилегіѣ.

Но тука трѣбва да попытамы, въ такъвъ случай щѣхъ ли домове-тѣ ни да сѣ готови за него? Ако бы този славенъ гостенинъ да дойде въ домъ-тѣ ни, какво щѣше да намѣри той тамъ? Каквы разговоры щѣше да чуе и какво поведеніе щѣше да види? Но Исусъ Христосъ дѣйствително е въ домъ-тѣ ни, ако ный и да го не виждамы.

Дѣто и да смы и какъто работѣ и да вършимъ, той е при насъ, вижда каквото правимъ и слуша каквото говоримъ. Добрѣ, какво вижда и слуша той въ нашы-тѣ домове?

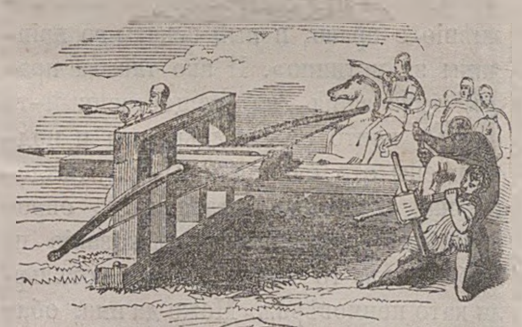
Обсада на единъ градъ споредъ както е изваяна въ единъ отъ развалины-тѣ палаты въ Ниневіѣ.

ДРЕВНЯ ВОЙНА.

Война-та е една отъ лошевины-тѣ, които сѣ слѣдствие на първобытнѣ-тѣ грѣхъ, и тя показва развратностъ-тѣ и низостъ-тѣ на челоѣческый родъ, Быт. 6; 11—13. Исаія 9; 5.

Тя, обаче, понѣкога е неизбежна за защитѣ срдѣцо нападаніе-то на непріятель, и въ старо вѣрме Богъ заповѣдаше чрѣзъ неѣ да ся наказватъ народи. Чрѣзъ този бичъ, слѣдъ прѣвземаніе-то на Ханаанъ, Богъ наказа и свой-тѣ си народъ, Израилѣ-тѣ, и развратны-тѣ и притѣснителны-тѣ идолопоклонницы, които ся намирали около тѣхъ. Въ много случан Израилѣ-тѣ, като поклонници на истиннаго Бога, сѣ ся били съ околны-тѣ народы, защото тѣ бѣхъ идолопоклонници; на прим. съ Филистимцы-тѣ, 1 Цар. 17: 43—47; съ Сирияны-тѣ, 3 Цар. 20; 23—30; съ Ассиріяны-тѣ, 4 Цар. 19; 10—19, 35, и съ Аммонцы-тѣ, 2 Лѣт. 20; 1—30. По тѣзи причинѣ, Богъ начесто въздигавше бранители за народа си, даваше имъ военны съѣзѣ чрѣзъ Уримъ и пророцы-тѣ, и чудесно имъ помагаше въ бой-тѣ.

Прѣдъ вѣрме-то на царѣ-тѣ, Еврей-тѣ надали сѣ имали редовнѣ войскы; но всички, които можали да носѣтъ оръжіе, ся новыквали въ войскѣ-тѣ въ вѣрме на нуждѣ, 1 Цар. 11; 7. Голѣмы-тѣ войскы на Иудѣѣ и на Израилѣ обыкновенно ся бѣли пеши съ копѣя, ножове и щитове. Войскы-тѣ ся дѣлили на стодны отдѣленія, заповѣдваны отъ десетоначалницы, стопачалницы и тысященачалницы и пр. Сжд. 20; 10. 1 Лѣт. 13; 1. 2 Лѣт. 25; 5. Еврей-тѣ бѣхъ еднакво храбри и искусни въ войнѣ-тѣ съ съѣзѣ-тѣ си наоколо, но тѣмъ ся забраняваше да завладѣватъ земѣ; тѣ ся бѣхъ само когато нѣкой вѣншенъ непріятель ги нападѣше, и слѣдъ като го отбѣсвахъ, тѣ пакъ ся разотивахъ по домове-тѣ си.

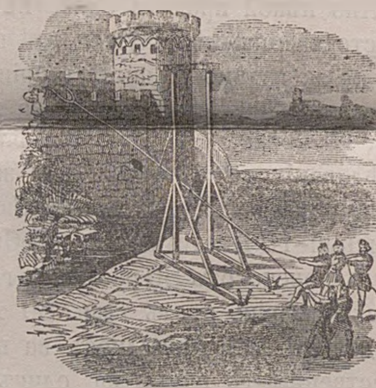
Машина за стрѣланіе.

Война обыкновенно ся подкачаше на пролѣтъ и ся свѣриваше при приближаваніе-то на зимѣ-тѣ. Щомъ Еврей-тѣ земахъ да ся приближаватъ до непріятеля, священники-тѣ имъ ги насърдчавахъ съ слова, Второзак. 20: 2. 1 Цар. 7; 9, 13., и съ въодушевителны пѣсни, 2 Лѣт. 20; 21. Священны-тѣ трѣбы давахъ знакъ-тѣ за бой-тѣ, Чис. 10; 9, 10. 2 Лѣт. 13; 12—15. Стрѣлцы-тѣ и пращници-тѣ обыкновенно

по вървахъ най-напрѣдъ, но послѣ тѣ отстѣпвахъ мѣсто за нападаніе-то на тежковѣражены-тѣ копѣеносцы. Наскоро, обаче, воющы-тѣ ся залавахъ на бой рамо до рамо, и побѣда-та ся спечелваше отъ онѣзи странѣ, на коѣ-то войници-тѣ показвахъ по-голѣмѣ упорностъ и по-голѣмѣ личнѣ храбростъ, 1 Лѣт. 12; 8. Ис. 18; 32—37.

Битвы-тѣ въ старо вѣрме бывали твърдѣ крѣвопролитны, 2 Лѣт. 28; 6., и малцина отъ заробены-тѣ оставахъ живи, освѣнъ онѣзи, които побѣдители искаше да продава за робы.

Еврей-тѣ, като ся завращахъ побѣдители отъ единъ войнѣ, носрѣщахъ ся съ голѣмы веселбы отъ всичко-то населеніе, 1 Цар. 18; 6, 7. Корнетн-тѣ ся расподѣляхъ, слѣдъ като ся отдѣляше часть за приношеніе Богу, Чис. 31; 50. Сжд. 5; 30. Побѣдени знакове отъ войнѣ-тѣ ся укачвахъ на общы мѣста, похваленія ся изричахъ за онѣзи които най-много ся отличавахъ въ бой-тѣ, и мъртвы-тѣ ся оплаквахъ.

Машина за събараніе.

Въ обсажданіе-то на нѣкой градъ, обсадители-тѣ съграждахъ кулы наоколо, отъ които да хвърлятъ камъны, стрѣлы и пр. съ машины. Кулы или мосты ся въздигахъ често по-высоки и отъ зидове-тѣ на града, за да може отъ тѣхъ да ся простиратъ до зидъ-тѣ подвижны мостове, по които нападателн-тѣ да ся вмѣкватъ въ градъ-тѣ. Разбивателны машины ся употрѣблявахъ за да пробиватъ дупкы въ зидове-тѣ, и една дълга и яка желѣзна кула, подобна на тѣзи въ картинѣ-тѣ, служаше за събараніе-то на зидове-тѣ. Срдѣцо обсадители-тѣ обсадени-тѣ хвърляхъ стрѣлы, копѣя, камъны и пр. Често обсадени-тѣ излизахъ и ненадѣйно нападахъ на обсадители-тѣ и ся старахъ или да прѣвзематъ или да съспиватъ обсадители-тѣ имъ оръдія, 2 Лѣт. 26; 14, 15. Изнамѣрваніе-то на барута и употрѣбленіе-то му за пушкы и топове съѣзѣмъ е измѣнило старѣй-тѣ начинѣ на воуваніе-то.

Колкото ся распространява Христіанство-то въ свѣта, толкозъ повече лошевины-тѣ на войнѣ-тѣ ся чувствувать, и толкозъ по-малко народи-тѣ биватъ наклонни къмъ войнѣ-тѣ.

Жално е че въ свѣта още ся случаватъ толкозъ начесто войны; но като сравнимъ настояще-то, съ онова което е ставало въ минѣло-то, ный за-

бѣлѣжвамы че между народѣ имало голѣмѣ напрѣдѣкъ къмъ тѣ мирѣ, който ще царува по тѣ на Княза на мира, Ис. 4: 3.

ПИСМА ЗА МАЙКЫ

2.

Драгы Пріятелкы,

Ако нѣкой пріятель отъ странѣ щѣше да ви проводи баво растеніе, което рѣдко и да вы моли да го обработы увѣрява че съ вѣрме то вѣе и ще стане едно цвѣтіе, реднѣ хубостъ, не щѣхте ли стараєте усърдно да направитъ както той ви казва? Вый щѣхте да почнете да испытѣ стество-то на растеніе-то, и ся пратили заедно съ него и ставленія за какъ трѣбва то, да, и ако намѣрехте такавъ вѣрвамы че незабавно щѣхте четете за да ся научите какъ ботватъ растеніе-то, като, за каква земѣ му поясва, на плинѣ трѣбва да стои, колко трѣбва и пр.

Драгы пріятелкы, не смы ли кы-тѣ, пріели много по-дарове? Нашы-тѣ малы дѣца съставены много по-чудно и много по-драгоѣнны отъ на по-то и най-избранно-то цвѣтіе смы ли усърдно да узнаемъ ности-тѣ си къмъ тѣзи склѣпъ безсмъртны сжщества които рены на нашѣ-тѣ грѣхъ? Има една книга която ны поу-да испытѣвамы дѣлности-тѣ тѣхъ. Тя излага и злы-тѣ слѣдъ недобрѣ-тѣ отхрани; тя дава много примѣры отъ родители, сѣ ся грѣшили както трѣбва: та си. Тя ни показва какъ да надъ себе си и надъ дѣца-та щото да можемъ да успѣвамы боты-тѣ си, и дава добры примѣры, които были благославны то отхранивали дѣца-та си въ Господень.

Отъ това щото сѣмъ казала бирате че дума-та ми е за Библиѣ. Да, драгы пріятелкы, нѣма никъга книга толкозъ добра за майкы-тѣ е Библиѣ-та; и азъ вѣрѣ ако една майка нѣма никой книгѣ, но вѣрно и прилѣжно у во-то Божіе и ся старае да неговы-тѣ наставленія въ вѣсѣ то на дѣца-та си, то тѣ ще «сѣ казвать блазѣ нѣ». Чистити, пакъ сѣ родители-тѣ които иматъ И тѣ за свой рѣководитель.

Надѣвамы ся че въ продѣлѣ на тѣзи писма ный ще извлѣче го наставленія и утѣшенія отъ свѣтѣ книгѣ. За сега, обаче, размыслимъ по-подробно за ето на работѣ-тѣ която пада на тѣ да ижъ вършатъ.

Нѣкои майкы може да пытатъ какво можъ азъ да сторѣмъ за вѣніе-то на чадѣ-то си? Може ли дѣтенце да ся въспытава? Да, же да ся въспытава, но това да ся извършва чрѣзъ тихо-то на майкѣ-тѣ което пада както та на нѣжно-то растеніе. Опытъ та ни показва че дѣца-та ни ждатъ съ наклонности къмъ наша-та работа е да противѣ ствувамы на тѣзи злы наклонно

Дописникъ-тъ на Дейли Нюзъ отъ Българъ пише слѣдующе-то : Когато войската на Лешанитъ ся оттегли отъ Зайчаръ, тя ся раздѣли на двѣ отдѣленія, отъ които по-малко-то отиде къмъ сѣверо-западъ по полето-то къмъ Неготинъ за да противодѣй-

ствува на напредване-то на Турци-тъ към Милановацъ и покрай Дунава. По-големо-то отдаление си оттегли към Перачинъ по пъть-тъ, който минава презъ Любичъ, Пламинъ, Болевацъ и Луково, съ заповѣдъ да противостои на Османъ паша да не напредва къмъ долиня-тъ на Моравъ. Сърби-тъ сж въздигнали три укрѣплѣнія, едно при Слъръ, едно при Болевацъ и друго на върхъ-тъ на планинъ-тъ надъ Луково. Пътъ-тъ е много мъченъ и съ единъ храбръ войскъ Лешанинъ може много да противостои на напредване-то на Турци-тъ, ако послѣдны-тъ не го принудятъ чрезъ нѣкой другъ път да си оттегли отъ положеніе-та си.

По южний-тъ път, който минава презъ Банъ по долиня-тъ на Моравъ, Абдулъ Керимъ паша напредва отъ Княжевацъ къмъ западъ. Неговъ-тъ противодѣлецъ, Харватовичъ, ся е оттеглилъ надиръ къмъ Янковъ Клеуръ, дѣто той ся е подкрѣпилъ съ Ген. Чернаевъ-тъ войскъ. Вчера станъ една силна битва при Янково която слѣдва и днесъ, но слѣдствіе-та ѝ още не ся знайтъ. Ако Турци-тъ прѣзематъ Янково, то пътъ-тъ имъ е отворенъ за Банъ, и ако прѣзематъ Банъ, то войскы-тъ на Османъ паша и Керимъ паша могатъ лесно да ся съединятъ. Когато Керимъ паша стигне въ Банъ, ако Османъ паша е ималъ такыя противодѣйстви отъ Сърби-тъ щото да не може да стигне въ Луково, то Керимъ паша може да проводи едно отдаление на сѣверъ къмъ Луково и тѣй да заплаши войскъ-тъ на Лешанинъ изотзадъ щото да ѝмъ принуди да ся оттегли. Турскы-тъ войскы ще ся старайтъ да влѣзжъ въ долиня-тъ на Моравъ или помежду Алексинацъ и Делиградъ, или при Перачинъ, или пакъ и отъ двѣ-тъ тѣзи мѣста въ сѣще-то врѣме. Ако тѣ ще могатъ да проминатъ планинскы-тъ проходи, което ще е мѣчна работъ, то въ такъвъ случай положеніе-то на Чернаева въ Перачинъ става опасно.

Сърби-тъ поставятъ на Бѣлградскы-тъ крѣпости всички-тъ топове щото могатъ да добийтъ. Това опровергава слухъ-тъ за примиріе. Въ Бѣлградъ вѣрватъ че Руссія употреблява вліаніе-то си за да ся продължи борба-та още за нѣколко седмицы.

Националъ, единъ Френскій вѣстникъ, казва: «Явний-тъ успѣхъ на Турци-тъ има само единъ второстепеннъ важность относительно до край-тъ на войнъ-тъ. Когато Сърби-тъ сѣрѣдоточатъ войскы-тъ си между Банъ и Перачинъ, тѣ ще захванатъ положеніе-та, които трѣбваше да занимаватъ въ начало-то на войнъ-тъ. Военно-то положеніе на Сърбскы-тъ войскы още не е поврѣдено.

Споредъ едно писмо отъ Янь до *Левантъ Хералдъ* много Русенъ минавали за Сърбию. Руманскы-тъ жельзници сж пълняты съ Русскы офицеры за въ Сърбию. Казватъ че и прочутый-тъ Генералъ Кауфманъ, главный-тъ въ походъ-тъ въ Хивъ, заминалъ за тамъ. Руманско-то правителство чакало отговоръ-тъ на Портъ-тъ на неговы-тъ исканія, но въ сѣще-то врѣме то ся приготвявало.

Политическа-та Корреспонденция обнародва слѣдующий-тъ телеграмъ на 30 Юл. отъ Бѣлградъ:

Тука ся мысли, че Турскы-тъ войскы отъ всички-тъ страны ще ся сѣрѣдоточатъ срѣщю Бѣлградъ. По тѣзи причинъ Бѣлградъ ся укрѣпява. Всичкы припаси въ Крагуевацскій-тъ арсеналъ ся прѣмѣстватъ въ Бѣлградъ. Министръ-тъ на външны-тъ дѣла уговорилъ голѣмо количество храни за градъ-тъ въ случай на обсада. Голѣма битва ся учаквала между Алексинацъ и Банъ.

Министерство-то на войнъ-тъ опровергава слухове-тъ, споредъ които Ахмедъ Мухтаръ паша ся прѣдалъ на Черногорцы-тъ, и утвърждава че той былъ още на Трѣбине въ добро положеніе и че скоро ще ся подкрѣпи съ другъ войскъ отъ десетъ хиляды души.

Джеридаи Хавадисъ пише слѣдующе-то на 10-й:

Ако смы извѣстени добръ, Ахмедъ Мухтаръ паша и Махмудъ паша пріеди вече нужды-тъ подкрѣпленія, и понеже и двамата иматъ по 25,000 души, тѣ ся нападнятъ на Черногоръ едновременно, първый-тъ отъ къмъ Билекъ на сѣверъ, второй-тъ отъ къмъ Подгорицъ на югъ.

Иттихадъ казва, че войска-та при Антивари не е почнала още движеніе-та си противъ Черногоръ; но едно отдаление отъ тѣзи войскъ състоище отъ 14 баталіона подъ начальство-то на Махмудъ паша ся опита да внесе хранъ въ Медунъ. Черногорци-тъ испадѣнно нападнали отдаленіе-то, което видѣло за нужно да ся върне назадъ слѣдъ като прѣтърпѣло важны загубы.

Дервинъ паша телеграфира на 2-ый отъ Сенижъ, че една битка станала близо при Головинъ, въ който Турци-тъ были сполучили.

Министерство-то на Войнъ-тъ пріело слѣдующы-тъ телеграмы отъ бойно-то поле: Абдулъ Керимъ паша телеграфира на 7-ый, че Ахмедъ Еюбъ паша и Али Санъ паша трѣгнали къмъ Алексинацъ. Първый-тъ отъ тѣзи трѣгналъ презъ Дервинъ и стигналъ близо до Алексинацъ. Второй-тъ миналъ Моравъ и слѣдъ нѣколко силны нападенія зель много укрѣпленія, които Сърби-тъ были построили по высочины-тъ на планины-тъ, и които пазяли Супуничъ-кану. Това мѣсто ся считало ключъ-тъ на Алексинацъ. Битва-та траяла 4 часа.

Абдулъ Керимъ паша телеграфира на 8-й че слѣдствіе на вчерашнъ-тъ битвъ, Сърби-тъ усрѣдоточили всичкы-тъ си силы по высокы-тъ планины 1 1/2 часъ далечъ отъ Алексинацъ, и че сутринъ-та на 8-й Турци-тъ нападнали Сърбскы-тъ укрѣпленія и ги прѣвзели.

Донисникъ-тъ на *Ла-Турки* телеграфира че на 9-й побѣда-та на Али Санъ паша была пълна, и че Алексинацъ былъ заобколенъ и наскоро щѣло да ся захване бомбардирание-то му.

Националъ Газетъ отъ 30 Юлій казва, че, въ свиданіе-то си въ Райшатъ Императори-тъ, Австрійскій и Русскій, ся съгласили да не прѣчатъ на Турцию да иска гаранции за поведене-то на Сърбию, но тѣзи гаранции не трѣбвало да бжджъ военно-то занимание на укрѣпены-тъ градове въ княжество-то.

Мониторъ опровергава слухъ-тъ за примиріе и казва че загубы-тъ на Сърби-тъ не сж ги расположили да зематъ нѣкои прѣдварителны мѣрки за едно примиріе, и че Сърби-тъ ся видятъ рѣшени да продължаватъ борба-тъ.

Журналъ Деба утвърждава че Англія е длѣжна да ся намѣси.

Много слухове ся прѣскажжъ тѣзи недѣлжъ за едно въкашио намѣсаніе. Обаче не е вѣроятно, че нѣкой отъ Европейскы-тъ Силы ще ся намѣси въ сегашно-то положеніе на войнъ-тъ. Нѣкои ся надѣважъ за едно Европейско намѣсаніе по причинъ на начинъ-тъ, по който Българско-то въстаніе ся потѣпка, и ако Турскы-тъ военачалиници не обуздажжъ башибозуцы-тъ, тогазъ непременно ще стане въкашио намѣсаніе.

АНГЛІЯ.

Въ Англійскій-тъ Парламентъ на 31-й Юлій ся повдигна пакъ въпросъ-тъ за плачевны-тъ случаи въ Българію. Г-нъ Ашлей, който въведе прѣдмѣтъ-тъ, каза че Турското и Англійско-то правителства знаеха какъв хора сж башибозуцы-тъ и Черкези-тъ прѣди да ся употребятъ въ Българію, и че Англійско-то правителство е отговорно за дѣйстви-та на Портъ-тъ. Г-нъ Форсанеъ ся завзе да покаже, че Англ. правителство е работило добръ споредъ свѣдѣнія-та които е пріело, но че Англ. посланикъ въ Ц/градъ не е работилъ съ достаточнъ дѣятельность. Г-нъ Фостеръ казалъ, че урокъ-тъ който научимъ отъ всички-тъ тѣзи събитія, е, че не може да ся чака за справедливо управленіе до когато по-малко Мохамеданци владѣжжъ надъ по-много Христіаны. Г-нъ Фостеръ свърши, като изрази, че одобрява послѣдний-тъ телеграмъ на Лордъ Дерби до Англійскій-тъ посланикъ въ Ц/градъ, който телеграмъ той разбира да е едно увѣщаніе на Портъ-тъ, че ако сжщы-тъ жестокости ся повторятъ въ Сърбию какъвто ся извършихъ въ Българію, Англія ся благодареніе ще ся съгласи на едно военко влизаніе въ размирны-тъ мѣста отъ странъ на Австрій и Руссію.

Г-нъ Буркъ отговори, че Англ. правителство не е отговорно за тѣзи дѣла, и че

Англ. посланикъ е направилъ всичко което е можалъ за да събере свѣдѣнія, и че не мысли той да заслужа укоръ, понеже и други-тъ посланици не сж имали повече свѣдѣнія за тѣзи работы. Кolkото за въ бждще-то, правителство-то е опрѣдѣлило еднитъ консулъ въ Пловдивъ за да надгледва събитія-та и единъ генералъ да отиде съ Турскъ-тъ войскъ за да гледа какво става.

Г-нъ Харкуртъ ся опита да докаже отъ разны-тъ изложены свѣдѣнія, че Турци-тъ извършили тѣзи свирѣпства да намалятъ Българско-то населеніе, и че жалостны-тъ приключенія можало да ся прѣдварятъ отъ Лордъ Дерби. Той свърши съ похвалы къмъ Руссію като спомѣжъ, че Англія трѣба да си даде рѣжжъ-тъ на Руссію.

Г-нъ Дизраели отказа, че правителство-то е било бавно въ събиране-то на свѣдѣнія и ся присѣмъ на заключеніе-то на послѣдний-тъ говоритель. Той каза, че Англія не е повече съюзникъ на Турцию отъ колкото сж Франція, Италия, Германия, Австрія и Руссія, и че Англ. правителство не е отговорно за дѣла-та на Турцию. Безъ да иска да говори нѣщо върху онова което може да ся случи въ Истокъ, Г-нъ Дизраели каза че ако настояще-то Турско правителство ся покаже неспособно за въ бждще-то, то Силы-тъ не ще ся теглятъ настрѣжъ отъ отговорности-тъ на случай-тъ. Но по настоящему нѣма нищо, което да оправдава такъвъ единъ мыслъ. Положеніе-то на работы-тъ изиска голѣмъ осторожность и грѣжъ, но лѣжатъ ся онѣзи, които мыслятъ, че Англія дѣйствува сѣбно или отъ несъчувствіе съ желаніе-та на Христіаны-тъ на Истокъ. Длѣжность-та, обаче, на Англію е да не ся съгласява и да не пріема стѣпки, които бы расклатили нейнъ-тъ Имперію.

Леди Странфордъ, която е позната на нѣкои отъ читатели-тъ ни за пріятельство-то си къмъ Българы-тъ, е обнародвала въ *Лон. Таймсъ* едно призованіе къмъ челоуѣколюбивы-тъ да спомогнатъ на бѣдны-тъ, които пострадажжъ въ слѣдствіе на Българ. въстаніе. Писмо-то казва:

«Съ врѣме ний ще можемъ да узнаемъ по-точно за причины-тъ и за обширность-тъ на вѣдѣніе-то, че имамъ на нѣбѣи-тъ, за опростеный-тъ имотъ и за извършены-тъ свирѣпости. Презъ това врѣме, обаче, нѣма ли нѣщо по-добро да ся направитъ отъ колкото да ся даватъ извиненія было за Турци-тъ, было за Българы-тъ, или да ся правятъ разискванія въ Парламента? Доста работы сж познаты вече за да възбудятъ милость-тъ, съчувствіе-то и благодареніе-то на цѣлый-тъ Англійскій народъ.

«Понеже азъ съмъ была отъ много врѣме пріятелка на Българы-тъ, и понеже съмъ пріемала отъ тѣхъ много признателны споменуванія за грѣжы-тъ, които покойный-тъ ми мажъ е полагалъ въ тѣхнъ ползъ, азъ земамъ смѣлость-тъ да ся прѣдставимъ то-това да пріемамъ за тѣхъ какъвто и да сж помощи отъ странъ на челоуѣколюбивы-тъ.»

«Страдающы-тъ иматъ нуждъ отъ голѣмъ помощь. Хиляды сж хвърлени въ крайнъ бѣдность.»

«Азъ прѣдприемамъ това не като непріятелка, но като пріятелка на Турци-тъ.»

Г-нъ Фостеръ, който зема участіе въ разискваніе-то въ Парламента върху Българскы-тъ работы, пише до Г-жа Странфордъ, че макаръ Тур. Правителство трѣба да спомогне на пострадавшы-тъ, обаче пакъ ще има нужда и за частнъ помощь, за това и той подписва отъ своіжъ странъ 100 Т. Л.

Казва ся, че Англійско-то Правителство щяло строго да прѣпорѣчи на Тур. Правителство да извади отъ службъ Черкезы-тъ и башибозуцы-тъ, и да ся уграинчи само съ редовнъ-тъ си войскъ.

Споредъ както Г-нъ Буркъ извѣсти въ Парламента, Генералъ Съръ Арнолдъ Камбалъ заминалъ минѣжжъ-тъ сжботжъ за Нишъ да наблюдава Турскъ-тъ войскъ.

Русскій-тъ Императоръ Александръ испратилъ слѣдующе-то поздравително писмо до Прѣдсѣдатель-тъ на Съединены-тъ Државы по случай-тъ на Столѣтно-то имъ тържествование:

Г-нъ Прѣдсѣдателю, Въ день-тъ въ който Съединены-тъ Државы тържествуватъ Столѣтний-тъ періодъ на народно-то си сжществованіе, азъ желямъ да Ви изразимъ

съчувствіе-то си въ това тържество. Населеніе-то на Съединены-тъ Државы може да погледне съ гордость на отъ тѣхъ успѣхъ, който негова-та дѣятельность извършила презъ единъ вѣкъ. Онова най-много мя радва е, че презъ то лѣтенъ періодъ пріятельскы-тъ сношежду два-та народа не сж ся прѣкъно на противъ още повече сж ся стѣснѣ. Слѣдовательно, азъ най-усердно съ Американскій-тъ народъ, въ лице Прѣдсѣдатель-тъ му, и желямъ щото стово-то между два-та народа ошѣда ся увеличава съразмѣрно съ уваженіе-то на благоденствіе-то имъ.

Възползувамъ ся отъ случай-тъ прінесжъ най-искренно-то си почитаніе. АЛЕКС.

Споредъ най-послѣдний-тъ съ Турскы-тъ войскы продължаватъ саждажъ Алексинацъ, но още не ся възможни да го прѣвзематъ. По причинъ движенія на Сърбскы-тъ войскы Санъ паша помѣстилъ войскы-тъ други положенія задъ Ралицъ, и Еюбъ паша още ся старае да съединитъ войскъ съ онѣзи на Санъпаша. *Джеридаи Аскеріе* е обнародвалъ новины но тѣ сж отъ второстепенность, и при това вѣтхы.

Сърбска-та Скупщина ще ся събретого въ Крагуевацъ.

Споредъ единъ телеграмъ отъ Салимъ бей, главный-тъ на полициза бей, капитанъ-тъ на военный корабъ *Иджламе*, Ата бей, началъ на Солунскъ-тъ крѣпость, които б осаждали по за 15, 14 и 3 години отъ публично ся свалили отъ чинъ-тъ безчестіе въ онзи градъ при присяжѣ на прѣдставители-тъ на Германскъ Французко-то посолства.

РОБЕРТЪ КОЛЕЖЪ.

Година-та ся захваща на 3/15 Свѣтъ. Всичкы-тъ науки ся прѣподава Англійскы, Турскы, Арменскы, Българскы, Френскы, Германскы и Италійскы. Прѣподаваніе отъ особенны прѣдметы.

Единъ пѣленъ курсъ ся слѣдѣ по латинка и Гражданско Землеустроителство, Физика, Механика, Геология, Минералогія, Физіология, Естественны Науки, Дрѣвнѣи Исторія, Латинскы, Политическы номія, Търговско и Мѣждународно Философія и други клонове на които обыкновенно ся прѣподаватъ ховны-тъ учебны заведенія.

Прѣподава ся и Педагогика.

Училище-то е снабдено съ една тека отъ 6000 тома, съ сборки о естествена Исторія и съ всѣкакво рѣды за практично-то изучаваніе естествены-тъ Науки и на Математика.

Училища-та диплома ся пріематъ отъ Правителства-та и Университѣтъ въ Америкъ и Европъ.

Ученици-тъ отъ Пріготвително-дѣленіе ще да бжджжъ подъ строгъ зоръ денъ и нощъ.

Онѣзи, които желяжжъ по-малко свѣдѣнія, нека ся отправятъ до Г-жа Hanson & Co.

ИЗВѢСТІЕ.

Научавамъ ся че отъ нѣкое врѣме сж ся появили нѣкои бездѣлници, кыкалятъ по ханища-та и по другы и ся прѣдставятъ че сж опрѣдѣлы Българскъ-тъ канцеларію да правятъ тескерета; тѣ земали двойно и три ры съ цѣль ужъ че тѣ ги донесжтъ на щѣ-то. Понеже тѣ струватъ неправъ, мамватъ мнозина, писалище-то намирано да обяви на публичнъ-тъ че то е г. Павла Нягуловъ опрѣдѣленъ пріежа за тѣзи работы, и че по това който же самъ да донесе тескере-то си и лице-то, той може да го даде само другоаче то не е пріего. Писалище-то на пѣтны-тъ тѣхъ Фенеръ 3 Авг., 1876.

Издава ся отъ Американско-то гелско Общество.

Редакторъ Т. Л. Байнгтонъ

Въ печатницъ-тъ на Д. АРАМЪ. Агопінъ-ханъ № 12.